

meddelande

till. Länsstyrelsen i Södermanlands län
att; Agneta Scharp
611 86 Nyköping

från. Sörmlands museum, Ingeborg Svensson

datum. 2011-05-27

ang. **förenklad rapport över särskild utredning inom område för detaljplan, del av fastigheten Oppeby gård 1:2, Nyköpings socken (f.d. Nikolai), Nyköpings kommun, Södermanlands län.**

Härmed översänds ARKIVRAPPORT 2011:06 över utförd särskild utredning inom rubricerat område.

Om Ni har några frågor, kontakta oss gärna.

Med vänliga hälsningar

Ingeborg Svensson
Sörmlands museum
Box 314
611 26 Nyköping
tel: 0155 – 24 57 28
e-post: ingeborg.svensson@dll.se

Kopior till;

Nyköpings kommun/Samhällsbyggnad, att: Ewa Collin, 611 83 Nyköping
RAÄ, Informationsförsörjningen, Box 1114, 621 22 Visby
RAÄ, UV-Mitt, Instrumentvägen 19, 126 53 Hägersten
Stiftelsen SAU, Kyrkogårdsgatan 8A, 753 12 Uppsala
Sörmlands museum, Arkiv & Bibliotek, Box 314, 611 26 Nyköping

arkivrapport

till. Länsstyrelsen i Södermanlands län
att; Agneta Scharp
611 86 Nyköping

från. Sörmlands museum, Ingeborg Svensson

datum. 2011-05-25

ang. förenklad rapport över särskild utredning inom område för detaljplan, del av fastigheten Oppeby gård 1:2, Nyköpings socken & kommun, Södermanlands län.

Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (lst dnr 431-4218-2010) har Sörmlands museum utfört en särskild utredning inom rubricerat område. Utredningen genomfördes under perioden 16 – 18 maj år 2011. Projektledare samt fält- och rapportansvarig var Ingeborg Svensson. I fältarbetet deltog även Patrik Gustafsson och Peter Berg. Samtliga är verksamma som arkeologer vid Sörmlands museum. Därutöver deltog också fil. dr Sven-Gunnar Broström (BOTARK) specialist på hållristningar, för att identifiera och dokumentera eventuella hållristningsfigurer.

Den särskilda utredningen genomfördes med anledning av att Nyköpings kommun avser att planlägga en del av fastigheten Oppeby gård 1:2. Detaljplaneområdet utgörs idag av en öppen gräsplan i öster och en mindre park i anslutning till en lekpark i väster. Avsikten med den föreslagna detaljplanen är att behålla den befintliga park- och lekplatsen och att bygga bostäder inom den öppna gräsytan (se bilaga 2 & 3).

Det aktuella området ligger i närheten av den välkända Släbroristningen (Nyköping 340:1-3), vilken ingår som en del i den riksintressanta kulturmiljön Nyköpingsåns dalgång (D 52). Den omgivande fornlämningsmiljön tillsammans med de topografiska förutsättningarna antydde att det fanns en möjlighet att påträffa sedan tidigare ej kända fornlämningar inom det aktuella området. Länsstyrelsen i Södermanlands län fattade därför, med stöd av 2 kap 11§ lagen (1988:950) om kulturminnen m. m. (KML), beslut om att en särskild (arkeologisk) utredning skulle genomföras. Ansvarig för kostnaden var Nyköpings kommun.

Det aktuella området är beläget inom stadsdelen Oppeby som ligger cirka tre kilometer nordväst om Nyköpings centrum. Området omgavs av friliggande villor

samt mindre flerfamiljshus. Utredningsområdet uppgick till cirka 8000 m² och utgjordes av öppna gräsytor. Området var beläget cirka 20 meter över havet (se bilaga 1 & 2).

Målsättning och syfte

Syftet med den särskilda utredningen var att fastställa om det förekom idag okända fasta fornlämningar inom utredningsområdet. Den särskilda utredningen skulle även utgöra ett beslutsunderlag för länsstyrelsens vidare handläggning av ärendet samt ett planeringsunderlag för kommunens planerare.

Genomförande

I utredningens *etapp 1* utfördes en begränsad kart- och arkivstudie. I det här sammanhanget har Informationssystemet om fornminnen (FMIS) tillsammans med den digitala Fastighetskartan (GSD) använts som utgångspunkt. Ytterligare kartmaterial har utgjorts av den topografiska kartan samt digitaliserade äldre lantmäteriakter (Lantmäteriets digitala arkiv, RAK). Därefter utfördes en fältinventering av det aktuella utredningsområdet

Etapp 2. Inom utredningsområdet grävdes sammanlagt tio sökschakt med hjälp av grävmaskin. Sökschakten var mellan 5 och 30 meter långa och mellan 1,9 och 4 meter breda. Djupet varierade mellan 0,20 och 0,60 meter (se bilaga 3). Schakten grävdes ned till av kultur opåverkad marknivå. Syftet med sökschakten var att spåra ovan mark ej synliga fornlämningar i form av fynd och/eller anläggningar. Schakten rensades för hand och beskrevs i text.

De hållar som syntes genom grästorven togs fram dels för hand, dels med grävmaskin. Hållarna fingranskades därefter av Sven-Gunnar Broström (BOTARK) för att fastställa om de innehöll några ristningar eller inte.

Samtliga sökschakt mättes in med hjälp av totalstation. Fotodokumentation genomfördes kontinuerligt under fältarbetets gång.

Resultat

Utredningsområdet var till vissa delar utjämnat och utfyllt med bland annat sand och grus. Materialet framkom i förekommande fall direkt under grästorven. Markplanering har troligen skett i samband med att gräsmattan anlades inom området.

Inga förhistoriska anläggningar och/eller fynd påträffades i något av sökschakten. Inte heller kunde några ristningar iaktas på de berghållar som togs fram inom den västra delen av utredningsområdet.

Bilagor

Bilaga 1. Utdrag ur Gröna kartan (GSD) och utdrag ur den digitala Fastighetskartan (GSD) med den aktuella fornlämningsmiljön markerad. Skala 1:50 000 & 1:10 000.

Bilaga 2. Schaktplan. Skala 1:1000.

Bilaga 3. Schaktbeskrivningar.

Bilaga 4. Fotografier.

Referenser

Digitala Fastighetskartan. Geografiska Sverigedata (GSD). Fastighetskartan med höjdkurvor, Södermanlands län, Gävle.

FMIS. Informationssystemet om fornminnen, Riksantikvarieämbetet. Datauttag (110514) Södermanlands län (www.fmis.raa.se)

Gröna kartan, Geografiska Sverigedata (GSD). Södermanlands län. Kartförlaget, Gävle. 1996.

Lantmäteriet i Gävle. Lantmäteriets digitala arkiv, Rikets allmänna kartverks kartarkiv (RAK) (www.lantmateriet.se)
Ekonomiska kartan Nyköping, Södermanlands län. 1958. RAK id: J133-9H3d60

Häradsekonomiska kartan Nyköping, 1897-1901, Södermanlands län. RAK id: J112-56-5

Administrativa uppgifter

Södermanlands museums dnr: KN-KUS10-302

Länsstyrelsens dnr: 431-4218-2010

Tid för undersökningen: 16– 18 maj år 2011

Personal: Peter Berg, Patrik Gustafsson & Ingeborg Svensson

Belägenhet: Ekonomisk karta över Sverige, Nyköping 9H3d. Upprättad av Rikets allmänna kartverk. Skala 1:10 000.

X6516300 y614525

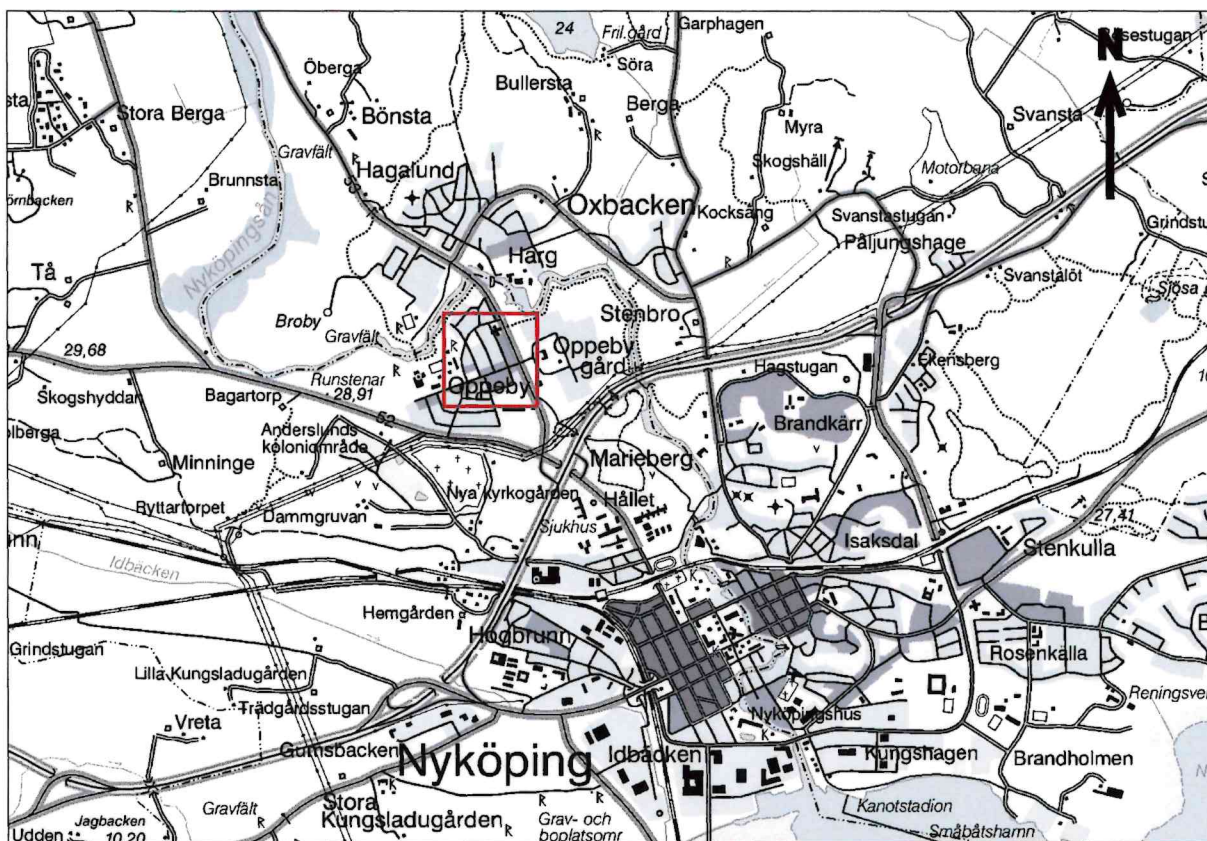
Koordinatsystem: Sweref 99 TM

Höjdsystem: RH70

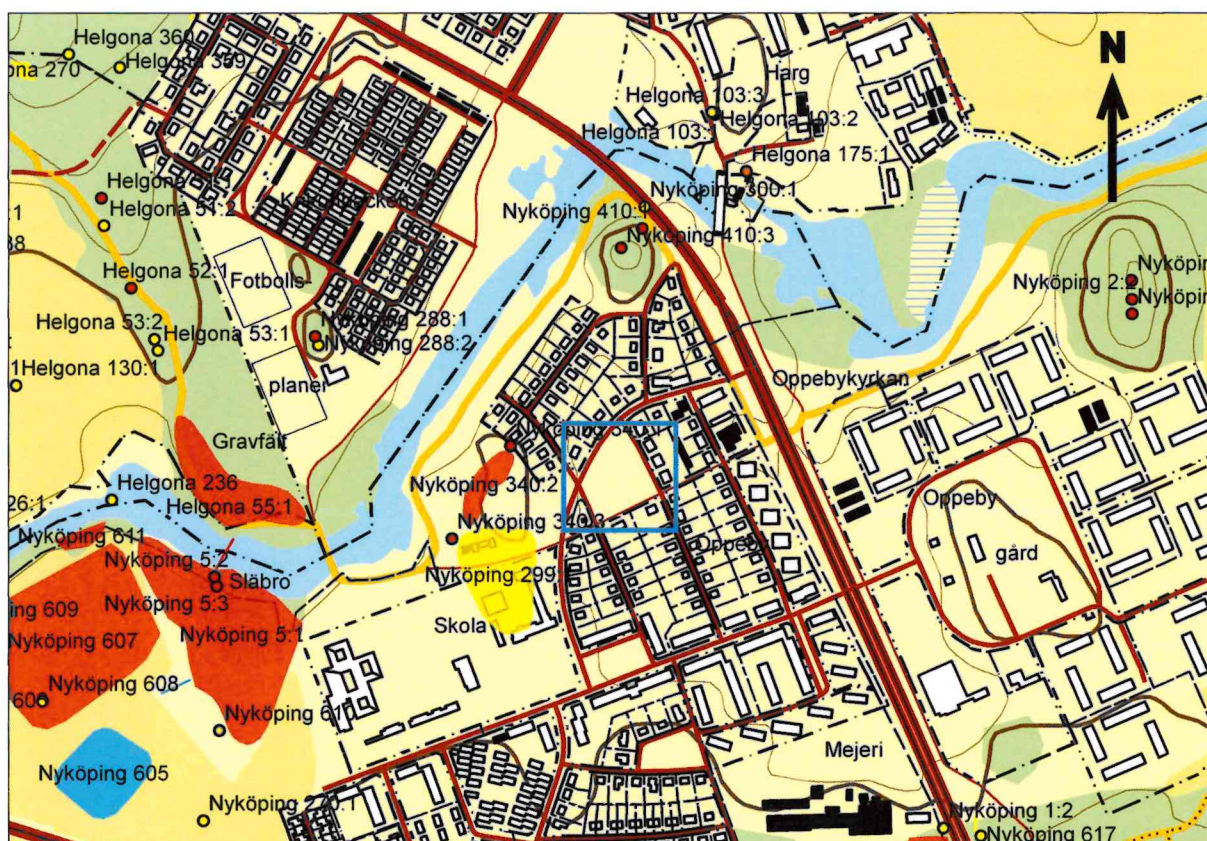
Sökschakt: 322 m²

Dokumentationsmaterialet förvaras i Sörmlands museums topografiska arkiv.

Bilaga 1

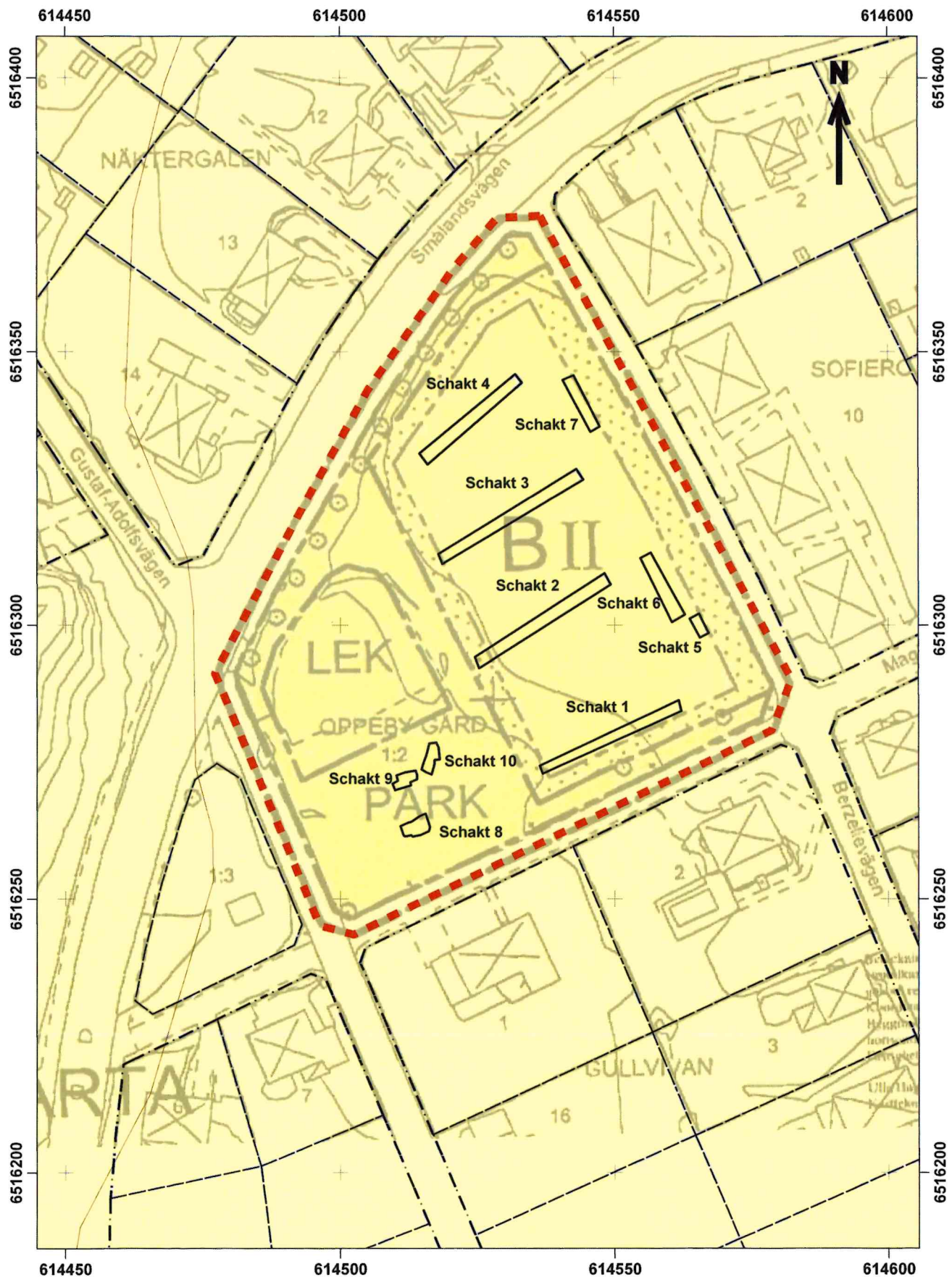

Utdrag ur Gröna kartans blad (GSD) Nyköping 9H SV med undersökningsområdet markerat. Skala 1:50 000.

Utdrag ur digitala Fastighetskartan (GSD) med uttag från FMIS (110514). Det aktuella utredningsområdet är utmarkerat med blå kontur. Skala 1:10 000.

Bilaga 2. Schaktplan

Utdrag ur den digitala Fastighetskartan (GSD) och Plankarta (Dnr P2009-1692) med utredningsområde och schakt utmarkerade. Skala 1: 1000..

Bilaga 3. Schaktbeskrivningar

Schakt	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
1.	28 x 1,9	0,40	Gräsmatta: 0,35 meter vegetationsskikt, därefter gulgrå lera.
2.	28 x 1,9	0,40	Gräsmatta: 0,35 meter vegetationsskikt, därefter gulgrå lera.
3.	30 x 1,9	0,45	Gräsmatta: 0,30 meter vegetationsskikt, därefter utfyllnadsmassor i form av grus, tegel & kakel, i botten grågul lera.
4.	23 x 1,9	0,45	Gräsmatta: 0,40 meter vegetationsskikt, därefter gulgrå lera.
5.	4 x 2	0,45	Gräsmatta: 0,30 meter vegetationsskikt, därefter utfyllnadsmassor i form av grus, sand, tegel & järnskrot, i botten grågul lera.
6.	13 x 1,9	0,40	Gräsmatta: 0,35 meter vegetationsskikt, därefter gulgrå lera.
7.	10 x 1,9	0,60	Gräsmatta: 0,20 meter vegetationsskikt, därefter ett 0,10 meter tjockt utfyllnadslager av grus & sand och ett 0,20 meter tjockt lager grå lera, i botten grågul lera.
8.	6 x 4	0,20	Gräsmatta/Parkmark: 0,15 meter vegetationsskikt, därefter berghäll. I delar av schaktet fanns utfyllnadsmassor i form av sand & grus. En del av hållen var synlig innan schaktning.
9.	5 x 3	0,20	Gräsmatta/Parkmark: 0,15 meter vegetationsskikt, därefter berghäll. I delar av schaktet fanns utfyllnadsmassor i form av sand & grus. En del av hållen var synlig innan schaktning.
10.	6 x 3	0,20	Gräsmatta/Parkmark: 0,15 meter vegetationsskikt, därefter berghäll. I delar av schaktet fanns utfyllnadsmassor i form av sand & grus. En del av hållen var synlig innan schaktning.

Bilaga 4. Fotografier

Figur 1. Vy över gräsytan inom vilken Nyköpings kommun planerar att bygga bostäder. Bilden är tagen från sydsydväst. Foto: Ingeborg Svensson 2011, Sörmlands museum.

Figur 2. Schakt 3. Bilden är tagen från västsydväst. Foto: Ingeborg Svensson 2011, Sörmlands museum.

Figur 3. Översiktspild över schakten som grävdes inom ytan som planeras för bostäder. Bilden är tagen från nordväst. Foto: Ingeborg Svensson 2011, Sörmlands museum.

Figur 4. Parkmarken i anslutning till lekplatsen inom detaljplaneområdet. Bilden är tagen från sydsydöst. Foto: Ingeborg Svensson 2011, Sörmlands museum.

Figur 5. De grävda schakten (S8-S10) inom parkmarken. Berghällarna framkom direkt under gräsmattan. Bilden är tagen från nordöst. Foto: Ingeborg Svensson 2011, Sörmlands museum.

Figur 6. Sven-Gunnar Broström (BOTARK) inspekterar den framtagna bergshällen i schakt 9. Bilden är tagen från sydväst. Foto: Ingeborg Svensson 2011, Sörmlands museum.